

V.M. BABAZADƏ, M.İ. ƏLİYEV, N.A. SADIQOVA,
S.A. İSAYEV, F.M. BABAYEV

GEOEKOLOJİ MONİTORİNG



ALİ MƏKTƏBLƏR ÜÇÜN DƏRSLİK

MÜNDƏRİCAT

Giriş	5
Fəsil 1. Təbii mühitlərin və texnosferin qarşılıqlı əlaqələri	8
1.1. Yer in ekoloji funksiyaları və texnogen təsirlər	–
1.2. İnsanın təbiətlə optimal qarşılıqlı əlaqələrinin qorunması	26
1.3. Təbii-texniki sistemlər	35
1.4. İnsanın, onun təsərrüfat fəaliyyətinin və təbii mühitin qarşılıqlı təsirinin ekoloji aspektləri	40
1.5. Geoloji mühitə texnogen təsirlər, onların təsnifatı və kəmiyyət göstəriciləri	54
1.6. Geoloji mühitin texnogen təsirlərə dayanıqlığı və həssashığı	69
1.7. Təbii mühit dəyişmələrinin proqnozlaşdırılması	75
Fəsil 2. Monitoring haqqında anlayış və onun strukturu	91
2.1. Monitoringin ümumi strukturu, növləri, sistemləri və xidmətləri	–
2.2. Avtomatlaşdırılmış informasiya xidməti və informasiya şəbəkələri	111
2.3. Təbii mühit və onun elementlərinin texnosferlə qarşılıqlı təsirinin öyrənilməsində geokoloji monitoringin rolu	118
2.4. Azərbaycan Respublikası: ətraf mühitin monitoringi və qiymətləndirilməsi	122
2.4.1. Analitik-tədqiqat laboratoriyaları, cihaz və avadanlıqlarla təchizat	–
2.4.2. Monitoring şəbəkələri və onların təkmilləşdirilməsi	127
2.4.3. Qazın-tozun, çirkənlənmiş su atqılarının və tullantıların inventarizasiyası	138
2.4.4. Biomüxtəlifliyin monitoringi	139
2.4.5. Məlumatların işlənilməsinin və idarə mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi	140
Fəsil 3. Monitoring zamanı təbii mühitin və onun elementlərinin texnogen dəyişmələrinin öyrənilmə metodları	146
3.1. Tədqiqat metodları və növləri	–
3.2. Məlumat toplama sistemi	158
3.3. Mühitə və ekoloji vəziyyətə texnogen təsirlərin qiymətləndirilmə problemləri	166

3.4. Ekoloji-geoloji xəritələr və monitorinq sistemində müşahidə şəbəkəsinin yerləşdirilməsində onların əhəmiyyəti	177
Fəsil 4. Geokoloji monitorinq sistemində modelləşdirmə və mühit dəyişmələrinin proqnozlaşdırılması	193
Fəsil 5. Geokoloji monitorinq sistemində və onu əhatə edən mühitin vəziyyətində idarəetmə	207
Fəsil 6. Ərazilərin müxtəlif mənimsənilmə növlərinin geokoloji monitorinqi	217
6.1. Təbii mühitlərin vəziyyətinin qiymətləndirilmə meyarları	-
6.2. Geokoloji monitorinqin təşkil olunmasının və aparılmasının xüsusiyyətləri	241
6.3. Ekoloji-geoloji monitorinq	286
6.4. Hidrogeokimyəvi monitorinq	291
6.5. Biotanın monitorinqi	303
Fəsil 7. Ərazilərin təsərrüfat mənimsənilməsinin müxtəlif növlərində geokoloji monitorinq	314
7.1. Dağ-hasilat sənayesi rayonlarında monitorinq	-
7.2. Hidrotexniki qurğu rayonlarının monitorinqi	337
7.3. Şəhər aqlomerasiya ərazilərinin monitorinqi	343
7.4. Hidromeliorativ mənimsənilmə rayonlarının monitorinqi	356
7.5. Atom-elektrik stansiyası rayonlarının monitorinqi	371
7.6. Neft-qaz yataqları rayonlarında monitorinq	377
7.7. Neft-qaz kəmərləri və xətti nəqliyyat sistemləri ərazilərinin monitorinqi	414
Ədəbiyyat	423

Abşeron